

<https://hstryres.uz/journal/index.php/makro>

2025, № 5 (11)

ISSN-3030-3761

ТАРИХИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
Илмий журнали

ИСТОРИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
Научный журнал

HISTORICAL RESEARCHES
Scientific journal

ТОШКЕНТ-2025

ТАРИХИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
ИСТОРИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
HISTORICAL RESEARCHES

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Юнусова Хуршида Эркиновна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети

Бош муҳаррир ўринбосори:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief editor:

Шакиров Иляс Рахимзянович
т.ф.ф.д., (PhD)
Ўзбекистон Миллий университети

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ
EDITORIAL BOARD

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич
тарих фанлари доктори, профессор, Академик
Ўзбекистон Миллий университети
Сулейманов Рустам Хамидович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Муминов Алишер Гаффарович
Сиёсий фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Зуев Андрей Сергеевич
тарих фанлари доктори, профессор
Новосибирск Давлат университети
Ишанхуджаева Замира Райимовна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Кобзева Ольга Петровна
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Холиқулов Ахмад Баймахаматович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Габриэльян Софья Ивановна
тарих фанлари доктори, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Убайдуллаева Барно Машрабжоновна
тарих фанлари доктори, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Очилдиев Файзулла Бобокулович
тарих фанлари доктори, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Саидбобоев Зокиржон Абдукаримович
тарих фанлари номзоди, профессор
Ўзбекистон Миллий университети
Азизов Илдар Рафаэлович
тарих фанлари доктори (DSc)
Бизнес ва тадбиркорлик олий мактаби

Сиддиков Равшан Бердимуратович
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Тухтабеков Козимбек Азимбекович
тарих фанлари номзоди, доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Бабабеков Акбар Давурбаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Ўзбекистон Миллий университети
Бахранов Шерзод Таштурсунович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Жамоат ҳафсизлиги университети
Алиязарова Дилдора Валишеровна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Холиқулова Шахноза Боймухамматовна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Навотий Давлат педагогика институти
Нормуродов Дилмурод Рахматуллаевич
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Абдулаева Нигора Санжаровна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Америка технологиялар университети
Тоғаев Жасур Эркинович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Усаров Умид Абдумавлянович
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети
Эгамбердиева Гузаль Акрамжоновна
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
Ўзбекистон Миллий университети
Эшқувватов Бобир Валикул ўғли
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент
Ўзбекистон Миллий университети

Контакт редакции журнала
Город Ташкент, улица Мирзо Голиба,
Исторический факультет
Национального Университета
Узбекистана имени Мирзо Улугбека
Web: <https://hstryres.uz/journal/>
E-mail: I.Shakirov91@mail.ru
Тел: +998900382203

Contact Editors of journal
Tashkent city, street of Mirzo Golib,
Faculty of history of the National
university ofUzbekistan named after
Mirzo Ulugbek
Web: <https://hstryres.uz/journal/>
E-mail: I.Shakirov91@mail.ru
Phone: +998900382203

МУНДАРИЖА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1	Абдукаримова Мадинабону Ирисмухаммад кизи ИСТОРИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ СОЮЗОВ РАБОТНИКОВ ПЕЧАТНОГО ДЕЛА	4
2	Abdunosirova Ozodaxon Botirjon qizi AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRIDA YUQUMLI KASALLIKLARGA QARSHI KURASH	9
3	Anarbayev Abdulxamidjon Anarbayevich, Oynazarov Xoliyor Gaimnazarovich, Bekmirzayev Islomjon Ibroxim o'g'li G'OVASOY HAVZASI PETROGLIFLARI	15
4	Вайсова Нодирабегим Авазовна ИСТОРИЯ СОГДА И СОГДИЙЦЕВ В ТРУДАХ АКАДЕМИКА Ю. Ф. БУРЯКОВА	33
5	Begimqulova Laylo Mashrabjonovna TEMURIYLAR DAVLATINING BARQARORLIGIDA MIRONSHOH SULTONNING TUTGAN O'RNI	42
6	Begimqulova Laylo Mashrabjonovna, Yigitaliyeva Shahzoda Shavkatjon qizi XONZODA BEGIM – TEMURIYLAR DAVRINING SIYOSIY FAOL AYOLI	47
7	Egamberdiyeva Turgunoy Ahmadjanovna, Abdunosirova Ozodaxon Botirjon qizi SAROYMULKXONIMNING MADANIY-MA'RIFIY FAOLIYATI	54
8	Israilov Nodir Rahimjonovich AMIR TEMUR VA SULTON BOYAZID MUNOSABATLARI MARI ARUE VOLTER TALQINIDA	60
9	Матхоликов Қахрамонжон Абдукодирович ЎЗБЕКИСТОНДА КИРИШ ТУРИЗМИ ШАКЛЛАНИШНИНГ ТАРИХИЙ ТАҲЛИЛ	66
10	Муртазаева Рахбар Хамидовна ТОЛЕРАНТНОСТЬ КАК НЕОТЪЕМЛЕМЫЙ ПРИНЦИП МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	76
11	Normurodov Dilmurod Raxmatullyevich CHOCHNING ANTIK VA ILK O'RTA ASRLARDAGI IBODAT ME'MORCHILIGI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	83
12	Oxunjonova Shahodat Yusufjon qizi SAVDO MADANIYATINING TRANSFORMATSIYASI: AN'ANAVIY RASTALARDAN VIRTUAL BOZORLARGACHA (1996 - 2024 YILLAR)	93
13	Shamsiyeva Maxfuzaxon Xuja qizi XX ASR TARIXSHUNOSLIGIDA GENDER TENGLIK TAMOIYILINING ILMIY TALQINI	101

Egamberdiyeva T. A.

«O‘zbekiston tarixi» kafedrası professori, ped.f.d

Farg‘ona davlat universiteti

egamberdiyevaturgunoy@gmail.com

Abdunosirova O. B.

«O‘zbekiston tarixi» kafedrası katta o‘qituvchisi, PhD

Farg‘ona davlat universiteti

abdunosirovaozoda@gmail.com

SAROYMULKXONIMNING MADANIY-MA’RIFIY FAOLIYATI

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Saroymulkxonim shaxsiyati, uning madaniy va ma’rifiy faoliyati hamda bunyodkorligi borasida ba’zi fikr-mulohazalar bildirib o‘tilgan. Uning homiyligi bilan bunyod etilgan madaniy-maishiy inshootlar va ta’lim jarayoniga bo‘lgan e’tibori masalasi ham yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Hindiston, Saroymulkxonim, ta’lim tizimi, madrasa, ma’rifiy, madaniy hayot, homiylik, “Bibixonim” jome masjidi, ayollar maktabi.

KIRISH

Temur va temuriy shahzodalar bilan bir qator temuriylar sulolasiga mansub malikalar orasida ham iste’dodli siyosatdan, yetuk suxandon hamda dunyoga mashhur olimalar yetishib chiqdi. Bilamizki aksariyat davlatlarning hammasida davlat tepasida hukmdor turadi. Davlatni boshqarishda bu hukmdorlarning rafiqalari ham ko‘rinmas kuchga egadir. Temuriylar davrida malikalarning qilgan bunyodkorlik ishlari qurilish sohasida ham ko‘rishimiz mumkin. Ko‘hna moziydan xabar beruvchi tarix zarvaraqlarini varaqlar ekanmiz, ijtimoiy sohaning barcha sohalarida erkaklar bilan bir qatorda buyuk jasorat sohiblarining nomlari ham tarannum etib kelinganligining guvohi bo‘lamiz. Ayollar orasida ham shavkatli hukmdorlar, oqila maslahatgo‘ylar, yetuk donishmandlar, zabardast olimalar hamda zukko san’atshunoslar yetishib chiqdi. Temuriylar davrida ham davlat boshqaruvida ayollarning roli bor di. Bu davrda ko‘plab me’moriy obidalar hamda madrasalar qurilishida malikalarning o‘rni katta. Temuriylar davrida ham malikalarning qurilish ishlaridagi ahamiyati juda katta edi.

TADQIQOTNING ASOSIY NATIJALARI

Temuriy malikalar haqida ko‘pgina qiziqarli qo‘lyozma va toshbosma asarlarni ko‘rishimiz mumkin. Sharafiddin Ali Yazdiyning “Zarafnoma”si, Nizomiddin Shomiyning “Zafarnoma”si, Ibn Arabshohning “Temur haqidagi xabarlarida taqdir ajoyibotlari” kabi asarlaridan bilishimiz mumkin. Bu kabi asarlarda ham maliklarning davlat ishlaridagi o‘rni, ahamiyati, qilingan bunyodkorlik ishlari keltiriladi. Temuriy malikalar haqida gapirilganda dastlab Sohibqiron Amir Temurning rafiqasi Saroymulkxonimni qilgan bunyodkorlik ishlarini ko‘rishimiz

mumkin. Hatto Saroymulkxonimni qurilish ishlariga ham homiylik qilgani tarix zarvaraqlarida keladi. Saroymulkxonim Amir Temurdan madrasa qurish uchun ijozat so'raydi. Amir Temur rozi bo'lgach otasi Qozog'on tomonidan sovg'a qilingan bir juft bilak uzukni sotib, bu mablag'ni madrasa qurish uchun sarflaydi. Saroymulkxonim madrasa qurilish jarayonida tez-tez kelibishboshqaruvchilarga qurilish bo'yicha o'z fikrlarini aytadi. Saroymulkxonim qurdirgan madrasa XIV asr oxiri XV asr boshlarida Samarqanddagi madrasalar ulkan va mahobatligi jihatidan ajralib turgan. Madrasaga zamonasining yetuk mudarrislari tayinlanib, ular tolibi-ilmilarga diniy va dunyoviy bilim berganlar [1].

Amir Temur ham Saroymulkxonimni amalga oshirgan qurilishishlariga yuksak baho bergan. Amir Temurning o'zi ham Hindiston yurishidan qaytib kelgach 1399-1404 yillarda Saroymulkxonimga atab Samarqandda "Bibixonim" jome masjidini qurdiradi. Temuriylar davrida malikalarga e'tibor yuqori bo'lganligidan dalolat beradi. Birgina Amir Temurning xotini Saroymulkxonim emas balki bunday ma'rifatparvarlar, ilm homiylari juda ko'pdir. Temuriylar davridagi malikalarning amalga oshirgan ishlarini aytib o'tar ekanmiz bu malikalar orasida Gavharshodbegimni aytib o'tishimiz lozim. Gavharshodbegim Shoxruh Mirzonani suyakli katta xotini edi. Tarixiy manbalarning guvohlik berishicha Gavharshodbegim yuksak did farosatli, oqila, tadbirkor, suxandon, bir so'zli, qatiyatli, husn bobida ham benazir ayol bo'lgan. Tabiati dindor Shohruh Mirzo ko'p vaqtini toat-ibodat, va kitob mutolasiga sarfladi. Saltanat va devon ishlarini o'ktam va tadbirkor xotini Gavharshodbegim boshqarardi. Hatto Shohruhning o'zi donoligiga tan berar, saltanatni boshqarishda oqilona tadbirli maslahatlariga ehtiyoj sezib turardi. Shu bois saltanatga doir ishlar malikaning nazar - e'tiboriga havola etilar edi. Hatto yurishlarda ham Shohruh Mirzo bilan birga bo'lardi. Malika yuqori lavozimdagi lashkarboshilarini hatti-harakatlarini kuzatardi. Bu malikaning donoligi, siyosatdan xabardorligi, amalga oshirgan ishlarini boshqa Temuriylar ham hayron qolardi. Temuriylar davrida malikalar yuqori sifatlangan ularning davlat boshqaruvida dono maslahatlari ham hisobga olinardi. Temuriylar davrida malikalarning amalga oshirgan ishlarini yuqori baholanar edi. Bundan bilinib turibdiki Temuriylar davrida maliklarga e'tibor kuchli bo'lganligini bildiradi.

1398-yilda Hindistonga yurish qilgan Amir Temur o'sha davr tarixchilarining yozishicha, "Agar Samarqandga sog'-salomat qaytsam jome masjidi quraman", deb niyat qiladi [2:271]. Hind zaminida muvaffaqiyatli harbiy yurishlarni olib borgan Amir Temur Dehli sultonligini mag'lubiyatga uchratib, 1399-yil bahorida Samarqandga qaytadi. 95 ta fil, ko'plab ot, tuya va boshqa ko'plab o'ljalardan iborat karvon 1399-yil 29-aprelda Samarqandga kirib keladi. Shundan so'ng Amir Temur o'z niyatini amalga oshirish uchun 1399-yil may oyi boshida Bibixonim madrasasi ro'parasida yangi jome masjidi qurish to'g'risida farmon beradi. Ramazon oyining to'rtinchi kunida (milodiy 1399-yil 19-may) masjidning qurilish ishlari boshlanadi [3:273].

Inshootni bunyod etishda Eron, Ozarbayjon va Hindistondan kelgan ustalar, sangtarosh va me'morlar ham jalb qilinadi. Tarixchilarning qayd etishicha, masjidni qurish uchun toshlar Zarafshon tog'laridan Hindistondan olib kelingan fillarda tashilgan. Amir Temur masjid qurilishini o'zi bevosita nazorat qilish

maqsadida davlat boshqaruvini ham shu yaqin orada joylashgan Bibixonim madrasasi va Tuman og'a xonaqosida turib amalga oshiradi.

Ammo oradan bir necha oy o'tgach, Amir Temur yuzaga kelgan vaziyat taqozosi tufayli G'arbga qo'shin tortishga majbur bo'ladi. Amir Temurning bu yurishi qarib besh yil davom etadi. Shu vaqtda ham masjid qurilishi to'xtamaydi va 1404 yil yoz oylarida deyarli yakunlanadi.

Hijriy 807 yil muharram oyida (1404 yil iyul-avgust) Amir Temur poytaxtga qaytib keladi. U masjidni ko'zdan kechirib, qurilishdan ko'ngli to'lmaydi. Chunki masjidning eshigi uning qarshisida joylashgan Bibixonim madrasasining eshigiga nisbatan ancha past bo'lgan edi. Shundan so'ng Sohibqiron eshikni buzib, qaytadan mahobatli va ulug'vor qilib qurishga farmon beradi [4].

Ta'mirlash ishlari kecha-yu kunduz davom ettiriladi. Zero, Amir Temur jome masjid qurilishini Xitoyga mo'ljallangan yurish oldidan yakunlashni niyat qilgan edi. 1404-yilning noyabr oyida ko'p qor yog'ishi va qattiq sovuq natijasida qurilish ishlari to'xtatiladi. Lekin bunga qadar asosiy ishlar deyarli yakunlangan edi. 1405-yil fevralda Amir Temur vafot etganidan so'ng masjidda qayta qurilish ishlari amalga oshirilmaydi.

Yodgorlik Amir Temur tomonidan qurilgan bo'lsa-da, u ko'proq xalq orasida Bibixonim jome masjidi, deb yuritiladi. Bibixonim – XIV asrning 40 yillarida O'rta Osiyoda hukmronlik qilgan Chig'atoy xonadoniga mansub Amir Qozonxonning qizi. Asli ismi Saroymulxonim bo'lib, 1370 yilda Amir Temurga turmushga chiqqan [5:66].

Masjidning nomlanishi haqida bir necha xil qarashlar mavjud. Ularning birida aytilishicha, Amir Temur G'arb yurishiga ketayotgan vaqtda (1399 yil) masjid qurilishi hali tugallanmagan edi. Sohibqiron yurishga ketgach, masjid qurilishiga Bibixonim rahbarlik qilib, oxiriga yetkazadi. Shu sababdan masjid Bibixonim nomi bilan atalgan. Lekin o'rta asrlarga tegishli biror manbada ushbu masjid haqida so'z ketganda Bibixonim nomi keltirilmagan.

XIV asr oxirida Saroymulxonim - Bibixonim tomonidan ulkan madrasa bunyod etilgan bo'lib, ushbu madrasa XVI asrdayoq vayrona holatga kelib qolgan edi. XVII asrda so'nggi ashtarxoniylar hukmdorlar davrida Buxoro xonligida yuzaga kelgan og'ir siyosiy-iqtisodiy vaziyat, qabilalar o'rtasidagi o'zaro urushlar oqibatida mamlakat zaiflashadi va qozoq sultonlari tomonidan bir necha marta talanadi. Ushbu urushlar vaqtida, ayniqsa, Samarqand ko'p talafot ko'rib, hududda o'lat tarqaladi va aholi shaharni tark etadi. Oradan yillar o'tib, Buxoro amiri Shohmurod davrida shahar tiklanib, yana aholi bilan to'ladi. Biroq ko'plab me'moriy obidalar joylashgan hudud va ularning nomlanishi xalqning xotirasidan ko'tariladi. Shu tariqa Amir Temur jome masjidi ham bir vaqtlar uning qarshisida qad rostlab turgan Bibixonim madrasasi sifatida nomlanib ketgan.

1895-1896 yillarda professor N.Veselovskiy rahbarligida P.Pokrishkin, rassom va fotograf S.Dudin, fotograf I.Chistyakov, arxitektor-rassom N.Shyerbina-Kramarenko, A.Shusev va boshqalar ishtirokida Samarqandga tarixiy-me'moriy ekspeditsiya tashkil etiladi [6:112].

Ekspeditsiya doirasida Amir Temur jome masjidi arxitektor-rassom N.Shyerbina-Kramarenko tomonidan tadqiq etilib, ushbu bino aslida Bibixonim

madrasi emas, Amir Temur tomonidan qurilgan jome masjid ekanligi ilmiy jihatdan asoslanadi. Shundan so'ng bino yana masjid sifatida nomlana boshlanadi. Bibixonim nomi esa saqlanib qoladi va hozir ham ko'pchilik Sohibqironning ushbu mahobatli masjidini "Bibixonim jome masjidi", deb ataydi.

Samarqanddagi me'moriy yodgorlik (1399-1404). Amir Temurning katta xotini Bibixonim (asli Saroymulk xonim) nomi bilan bog'liq. Amir Temur farmoni bilan qurilgan. Masjidni qurgan usta va me'morlarning nomlari noma'lum. Masjid hovlisining sahni 63,8x76,0 m bo'lib, to'rt tomondan ravoq va peshtoqlar bilan o'ralgan. Uning umumiy sahni 167x109 m, burchaklarida baland minoralar bo'lgan. Zilzilalar ta'sirida asta-sekin yemirilib vayron bo'lgan, faqat shimoli-g'arbiy minoraning pastki qismigina saqlanib qolgan, balandligi 18,2 m. Poydevori harsang toshdan, devorlari pishiq g'ishtdan ishlangan (qalinligi 4,5 m).

Masjidning bir-biri bilan bog'langan 6 ta me'moriy bo'laklari saqlanib qolgan. Bular hovlining to'rida mehrobli va baland peshtoqli bino, ikki yonida uning kichik nusxasi, poyida masjidning ikkiga bo'lingan peshtoqi va shimoli-g'arb tomonda minoradir. Ilgari bu bo'laklar 3 qator oq marmar ustunli, yengil ravoqli bostirma ayvonlar bilan birlashgan va ular tepasida gumbazchalar (400 ta) bo'lgan. Ustunlar 480 ta (oralig'i 3,5 m) bo'lib, tagkursili, tanasi o'yma naqsh, tepasi kalla muqarnaslar bilan bezalgan (ular tuproq ostiga ko'milib ketgan, arxeologik qidiruv ishlari natijasida ustunlar, tagkursilar va mayda kosachalardan iborat muqarnasli ustun qoshi topilgan). Hovlining har ikki yonida tashqi darvozaga ega bo'lgan to'rtta peshtoqli darvozaxonasi bor. Masjidning hovli sahniga marmar tosh taxtalar yotqizilgan. Hovli o'rtasida marmar toshdan yasalgan ulkan lavh (Qur'on o'qiladigan maxsus kursi) bo'lib, u dastlab asosiy bino ichida turgan (1875 yilda katta gumbazning qulashidan xavflanib, hovli o'rtasiga chiqarib qo'yilgan). Atrofiga nafis hoshiyalar chizilgan, muqarnaslar, o'simliksimon naqshlar va yozuvlar bilan bezalgan lavh Amir Temurning nabirasi Ulug'bek farmoniga binoan 15-asr o'rtalarida yasalgan. Unga "Sultoni azim, oliy himmatli xoqon, din-diyonat homiysi, Xanafiya mazhabining posboni, aslzoda sulton, ibni sulton, amiri mo'minin Ulug'bek Ko'ragon"-, deb bitilgan [7:345].

Saroymulkxonim Temuriylar saroyida ayollar ta'limiga alohida e'tibor qaratgan. U ayollarning diniy va dunyoviy bilim olishini qo'llab-quvvatlagan. Uning homiyligi tashkil etilgan "Saroy maktablari"da ko'plab ayollar tahsil olgan. Bu yerda saroy xotin-qizlari va zodagonlar qizlariga o'qish, yozish, Qur'on, adabiyot va tarix fanlaridan saboq berilgan.

XULOSA

Amir Temur markazlashgan davlatga asos solib, kuchli siyosat yuritishida, diplomatik munosabatlarida, elchilarni kutib olish marosimlarida va odilona tashqi siyoastida Saroymulkxonimning sezilarli o'rni bor edi.

Saroymulkxonim haqida tarix zarvaraqlarida zamonasining yuksak idrokli, farosatli, tadbirkor, husn-latofat bobida ham betakror ekanligi ta'kidlanadi. Saroymulkxonim insonparvar, vatanni sevguvchi, mamlakatning siyosiy iqtisodiy, ijtimoiy hayotidan yaxshigina xabardor ekanligi, saltanat ishlarida dono maslahatlari bilan qatnashib turuvchi ayol edi.

Saroymulkxonim ilm-ma'rifatga qiziquvchi, ilm sohiblariga homiylik qiluvchi ayol edi. Bu malika haqida gapirilganda temuriylar davrida bu insonning ilm-tolibligiga qoyil qolgan insonlar ko'p edi. Saroymulkxonim Amir Temur urush vaqtlari ham mamlakatdagi qurilish ishlari, obodonchilik ishlariga bosh bo'ldi.

Saroymulkxonim saltanatni boshqarishda vujudga kelgan ayrim muammolarni hal qilishda o'zining oqilona maslahatlari bilan qatnashgan. Amir Temur Saroymulkxonimga oshkora bo'ysunmasada uning maslahatlariga ehtiyoj sezardi. Saroymulkxonim haqida gapirilganda Temuriylar davrida ilm-fanga oshiq tolibi-ilm homiysi sifatida tan olingan malika edi.

FOYDALANILGAN MANBA VA ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Абдурраззоқ Самаркандий. Матлаҳус-сахдайнвамажмахул-бахрайн. / Форс тожиқтилидан таржима, кириш сўз ва изоҳли луъатлар тарих фанлар номзоди А. Ўринбоевники. – Т.: ФАН. 1969. - 463 б.
2. Автор XV в. о самаркандских собктях 1365 г. // Гуревич А.М. О классовой борьбе в Самарканде в 1365-66 гг. – Т., 1936. С. 10-24.
3. Ибн Арабшоҳ. Амир Темур тарихи /Сўз боши, араб тилидан таржима ва изоҳларни У.Уватов тайёрлаган. Маҳсул муҳаррир А.Ўринбоев. -Т.: Мехнат, 1992. 1-к. - 328, 2- к. -192 б.
4. Ўлжаева Ш. Амир Темур дипломатияси – Т.: IJOD PRESS, – 156 б..
5. Якубовский А.Ю. Падение Золотой Орды. В кн.: Греков Б. Д., Якубовский А.Ю. Золотая Орда и ее падение. – М. – Л., 1950, – С. 216-428.
6. Мўминов И. Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли. -Т.: Фан, 1993. - 56 б.
7. Муҳаммаджонов А. Темур ва темурийлар салтанати. -Т.: Қомус, 1996. - 128 б.
8. Мўминов И. Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли. -Т.: Фан, 1993. — 56 б.
9. Муҳаммаджонов А. Темур ва темурийлар салтанати. -Т.: Қомус, 1996. - 128 б.
10. Темур ва Улуғбек даври тарихи. -Т.: Қомус, 1996. — 264 б.

Эгамбердиева Т. А.

Д.пед.н., профессор кафедры «История Узбекистана»
Ферганский государственный университет
egamberdiyevaturgunoy@gmail.com

Абдуносирова О. Б.

PhD., старший преподаватель кафедры «История Узбекистана»
Ферганский государственный университет, исторический факультет
abdunosirovaozoda@gmail.com

КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ САРАЙМУЛЬКХОНИМ

АННОТАЦИЯ

В статье представлены размышления о личности Сараймулхоним, её культурно-просветительской деятельности и творчестве. Также освещаются вопросы культурно-бытовых объектов, построенных под её покровительством, и её внимание к образовательному процессу.

Ключевые слова: Индия, Сараймулхоним, система образования, медресе, образование, культурная жизнь, покровительство, мечеть “Бибиханум”, женская школа.

Egamberdiyeva T. A.

DSc., professor at the department of «History of Uzbekistan»
Ferghana State University
egamberdiyevaturgunoy@gmail.com

Abdunosirova O. B.

Senior lecturer at the department of «History of Uzbekistan», PhD
Ferghana State University
abdunosirovaozoda@gmail.com

CULTURAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES OF SAROYMULKKHONIM

ABSTRACT

This article presents some thoughts on the personality of Saraymulkhonim, her cultural and educational activities and creativity. The issues of cultural and household facilities built under her patronage and her attention to the educational process are also covered.

Keywords: India, Saraymulkhonim, education system, madrasa, educational, cultural life, patronage, “Bibikhanim” mosque, women's school.